

Yhteistoimintaneuvottelut Kaavin kunnan henkilöstön lomauttamiseksi vuoden 2026 aikana

Kunnanhallitus 10.11.2025 § 159
63/02.02.00/2025

Valmistelija

Harri Korhonen, kunnanjohtaja, puh. 044 493 8304

Kaavin kunnan taloustilanne on voimakkaasti heikentynyt viime vuosien aikana. Kaavin kunta oli organisoitu uudelleen 1.1.2023 lukien vastamaan kunnan uutta toimintaa. Loppuvuodesta 2022 oli käyty yhteistoimintaneuvottelut ja oli arvoitu parhaalla mahdollisella tavalla vuoden 2023 kustannuksia sekä tuloja. Kaavin kunnan tilinpäätös 2023 oli kuitenkin alijäämäinen lähes 700 000 €, vaikka Kaavin kunta oli varautunut sosiaali- ja terveystoimen siirtymiseen pois kunnan vastuulta ja toiminnasta. Tuloksessa oli huomioitu vuoden 2023 harkinnanvarainen valtionosuus, jonka suuruus oli 220 000 €. Ilman harkinnanvaroista valtionosuutta tulos olisi ollut alijäämäinen lähes miljoona euroa.

Tilinpäätös 2024 oli alijäämäinen 580 000 € ja taseeseen kertyi myös kumulatiivista alijäämää noin 180 000 €. Tilinpäätöksessä 2024 on huomioitu 250 000 €:n harkinnanvarainen valtionosuus. Kumulatiivinen alijäämä tulee kuntalain mukaan saada katettua vuoteen 2029 mennessä.

Talouden tasapainotusohjelmasta valtuusto teki päätöksen syksyllä 2024. Taloutta tasapainotettiin mm. omaisuutta myymällä, tuloveroprosenttia korottamalla, vapaaehtoisilla henkilöstömenojen leikkauksilla sekä menoja supistamalla.

Alkuvuoden toteuman ja talouden ennusteen perusteilla vuoden 2025 tulos tulisi olemaan arvioitua heikompi johtuen mm. että kaikki suunnitellut tulot eivät ole toteutumassa. Alijäämän arvioidaan olevan tilinpäätöksessä noin – 600 000 €. Kaavin kunta on hakenut harkinnanvaraista valtionosuutta myös vuodelle 2025 perustuen heikkoon taloustilanteeseen.

Talousarvion 2026 valmistelu osoittaa tällä hetkellä alijäämää noin – 400 000 €. Talousarviota on valmistelu hyväksytyn talousarvioraamin pohjalta, jolla tavoiteltiin talouden tasapainoa eli 0-tulosta. Tämän tavoitteeseen ei ole päästy, vaikka valmistelua on tehty ”tiukan seulan läpi”.

Yhteen laskettu kumulatiivinen alijäämä kunnan taseessa tulisi olemaan vuoden 2026 lopussa yli miljoona euroa. Kriisikuntakriteerit siten alkaisivat lähestyä. Valtionosuusuudistuksen arvioidaan tulevan voimaan vuoden 2027 alusta lukien. Tämän hetkisen tiedon mukaan, valtionosuutta ohjaava lainsäädäntö tulisi lausunnolle kuntiin loppuvuoden 2025 aikana. Uudistuksen sisällöstä ei ole varmuutta, mutta lainsäädännön arvioidaan menevän päätöksen tekoon keväällä 2026.

Kaavin kunnan henkilöstömenot kattavat lähes puolet kunnan ulkoisista toimintamenoista. Vuoden 2026 talousarvion valmistelussa on huomioitu, että määräaikaiset työ-/ virkasuhteet päättyvät määräaikaisuuden loputtua eikä niitä jatketa. Näitä ovat mm. hankekoordinaattori, liikunnanohjaaja, luokanopettaja, koulunkäynninohjaaja. Talousarviossa ei suunnitella henkilöiden osa-aikaistamisia eikä irtisanomisia.

Kaavin kunnan henkilöstö 2023 – 2026

	Henkilöstömäärä	Henkilöstökulut
TP 2023	67	3 357 553 €
TP 2024	64	3 218 823 €
TA 2025	59	3 180 502 €
TA 2026	55	3 097 702 €
TA 2026 (lomautus)	55	alle 3,0 milj. €

Kaavin kunta suunnittelee koko henkilöstön lomauttamista vähintään 14 vuorokauden ajaksi ja enintään 28 vuorokauden ajaksi vuoden 2026 aikana. Lomautuksilla tavoitellaan henkilöstömenoihin noin 100 000 – 200 000 €:n säästöjä.

Yhteistoiminta menettely: Kunnan tai hyvinvointialueen talousarvion valmistelun yhteydessä pitää käydä yhteistoimintaneuvottelut, jos talousarvioehdotuksessa edellytetään toimenpiteitä, joiden toteuttaminen aiheuttaisi todennäköisesti irtisanomisia, osa-aikaistamisia, **lomautuksia** tai merkittäviä heikennyksiä palvelussuhteiden ehtoihin. Yhteistoimintaneuvottelut täytyy tällöin sovittaa aikataulullisesti yhteen talousarvion valmistelun ja sitä koskevan päätöksenteon kanssa.

Jos talousarvioehdotus edellyttää sellaisia toimenpiteitä, joiden toteuttaminen voi johtaa useiden henkilöiden osa-aikaistamiseen, **lomauttamiseen**, irtisanomiseen tai palvelussuhteiden ehtojen heikkenemiseen, näitä työvoiman vähentämistoimenpiteitä on 4 §:n 2 momentin mukaan käsiteltävä yhteistoimintamenettelyssä, **ennen kuin hallitus tekee valtuustolle lopullisen talousarvioehdotuksen.**

Työnantajan on annettava ennen yhteistoimintaneuvottelujen aloittamista asianomaisille työntekijöille sekä heidän edustajilleen asian käsittelyn kannalta tarpeelliset tiedot.

Tiedot on annettava mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ennen neuvottelujen alkamista siten, että niihin on mahdollista perehtyä riittävästi ja näin valmistautua tulevaan neuvotteluun. Tiedot on annettava niin varhaisessa vaiheessa, että esimerkiksi henkilöstön edustajille jää aikaa keskinäisiin neuvotteluihin, jos ne asian luonteen vuoksi ovat tarpeen.

Henkilöstö voi tiedot saatuaan esittää asiaa koskevia lisäkysymyksiä ja lisäselvityspyyntöjä. Lisätietopyyntöjen on oltava sellaisia, joihin työnantaja voi kohtuudella antaa vastauksen. Työnantajan velvoite tietojen antamiseen koskee vain asian käsittelyn kannalta tarpeellisia tietoja. Yhteistoiminnan tavoitteita edistetään kuitenkin parhaiten antamalla tietoja kaikista sellaisista asioista, joista tietojen antaminen on mahdollista.

Ilmoitus työvoimatoimistolle: Työnantajan on toimitettava työ- ja elinkeinotoimistolle yhteistoimintaa koskeva neuvotteluesitys tai siitä ilmenevät tiedot silloin, kun se esittää käsiteltäväksi toimenpiteitä, jotka voivat johtaa työntekijän irtisanomiseen, lomauttamiseen tai osa-aikaistamiseen. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti viimeistään silloin, kun yhteistoimintaneuvottelut alkavat, jollei tietoja ole toimitettu aikaisemmin muussa yhteydessä.

Neuvotteluiden aloittaminen: Jos kyseessä on taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantava osa-aikaistaminen, **lomauttaminen** tai irtisanominen, on työnantajan annettava neuvotteluesitys **viisi kalenteripäivää ennen neuvottelujen aloittamista.**

Neuvottelut on kuitenkin aina aloitettava mahdollisimman varhaisessa vaiheessa siten, että henkilöstöllä on todellisia mahdollisuuksia vaikuttaa lopputulokseen. Työnantajan ratkaistavaksi jää, missä vaiheessa yhteistoimintaneuvottelut käynnistetään.

Jos työnantajan harkitsema lomauttaminen koskee enintään 90 päivää kestävää mahdollista lomauttamista, on neuvotteluja käytävä 14 päivää. Näin tehdään, ellei neuvotteluissa muuta sovita.

Vaikutusten arviointi	Päätös tukee kuntastrategian päätavoitetta seitsemän: Kuntatalous on tasapainossa.
Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus käynnistää yhteistoimintaneuvottelut 11.11.2025 lukien 14 vuorokauden ajaksi yllä selostusosassa olevilla perusteilla ja menettelyillä.
Päätös	Päätösehdotuksen mukaan.
Toimenpiteet ja otteet	Kuopion työllisyysalue henkilöstön edustajat yhteistyötoimikunta